

**De toegevoegde waarde van Vaktherapie
bij mensen met het syndroom van Korsakov
ter verbetering van cognitie en geheugen**
Een case report

Oog voor wat telt

Het artikel beschrijft de ervaringen van Vaktherapie bij mensen met het syndroom van Korsakov (SvK) die in een gespecialiseerde zorginstelling verblijven. De oorzaak van Korsakov is een ernstig en langdurig tekort aan vitamine B1 (thiamine) als gevolg van ernstige alcoholverslaving in combinatie met zelfverwaarlozing en slechte voeding. Door het tekort aan vitamine B1 ontstaat er schade aan bepaalde delen van de hersenen.

Vaktherapie is de overkoepelende naam voor beeldende therapie, danstherapie, dramatherapie, muziektherapie, psychomotorische therapie en speltherapie. Bij Vaktherapie ligt de nadruk meer op het doen en ervaren en minder op het praten.

In dit artikel maakt de lezer aan de hand van verschillende praktijkvoorbeelden kennis met de mens achter zijn aandoening.

Allereerst beschrijft het artikel uitgebreid wat het SvK precies inhoudt, en welke hersenbeschadigingen het meest in het oog springen. Vervolgens wordt de lezer aan de hand meegenomen in de wereld van Vaktherapie en volgt een beschrijving van elke vorm van Vaktherapie afzonderlijk.

Het blijft uiteraard niet alleen bij een theoretische beschrijving. Elke beschrijving wordt geïllustreerd door een boeiend voorbeeld uit de praktijk.

Zo maakt de lezer kennis met Jenny, die tijdens danstherapie danst alsof ze vleugels heeft. Na de dans vraagt de danstherapeute haar wat de dans voor haar inhoudt. Jenny antwoordt dat ze een vogel is, een pauw. Ze vertelt vervolgens dat ze vroeger, als jonge vrouw, vaak een jurk droeg met een afbeelding van een pauw er op. Deze jurk herinnert haar aan een gelukkige tijd uit haar leven. Terwijl ze over deze periode in haar leven spreekt, straalt Jenny helemaal. Van haar voorovergebogen, kwetsbare houding is niets meer te zien, Jenny staat rechtop en in haar kracht terwijl ze praat. Jenny is verbaasd dat al deze herinneringen weer beginnen te stromen.

Ook komt het verhaal van Stef aan bod: deze voormalige manager bij een multinationale oliemaatschappij kampt met complexe neurocognitieve symptomen en beperkingen. Om hiermee te kunnen “dealen” schrijft Stef samen met de muziektherapeut eigen songteksten, die vervolgens ook door hem zelf worden gezongen. Voor Stef is het vanzelfsprekend dat hij zijn gevoelens kan uiten door middel van muziek. In de loop der jaren heeft hij een indrukwekkend repertoire van zelf-gecomponeerde liedjes opgebouwd. Hij luistert ze heel

regelmatig terug en is elke keer weer verbaasd van zijn eigen kunnen. “Heb ik dit écht zelf geschreven? Maar dat is toch geweldig? We moeten eens een album uitgeven”

Stef komt in een volgend voorbeeld nogmaals in beeld bij de lezer, ditmaal bij de beeldende therapie. Hij doet wekelijks mee aan het zogenaamde “filosofie-spel”, een groepssessie die is ontwikkeld door de beeldende therapeut. Er worden verschillende afbeeldingen getoond aan de groep, en de groep moet raden wat het thema van de dag is. Dit doen ze door met elkaar te praten over de afbeeldingen. Zodra het thema is geraden, worden de deelnemers uitgenodigd om een eigen kunstwerk te creëren over dit thema. Stef vindt het heel fijn om aan deze groep deel te nemen, zeker ook omdat er wordt gesproken over hele uiteenlopende onderwerpen.

Verderop in het artikel komt Nick ‘in beeld’. Nick heeft vroeger bij de marine gezeten en zat vaak maanden lang in een onderzeeboot. Bij beeldend therapie heeft hij zijn best gedaan een schilderij te maken van de boot waar hij vaak op voer, genaamd ‘de Zeemeeuw’. Onder het schilderen beginnen de herinneringen te stromen en praat Nick honderduit over deze periode in zijn leven. Als hij het eindproduct bewondert zegt hij vol trots “Wat heb ik een mooi schilderij gemaakt, ik ben dolgelukkig! Ik word er gewoon emotioneel van”.

Als laatste wordt Paul nog in de schijnwerpers gezet. Paul is opgeleid tot technisch tekenaar. De beeldende therapeut vraagt hem op een dag om een huis te tekenen. Paul geeft aan dat hij geen idee heeft hoe hij een huis zou moeten tekenen. Echter, zodra hij een potlood in zijn hand krijgt, begint hij te tekenen. Hij tekent perfect rechte lijnen in exact het juiste perspectief. Op dat moment is hij weer even de “architect” die hij vroeger was.

Het artikel eindigt met een korte conclusie: het is een hele uitdaging om mensen met het syndroom van Korsakov de juiste behandeling aan te bieden. Door de cognitieve beperkingen die een grote rol spelen komt het neer op maatwerk, en is het een kwestie van zoeken naar een speld in een hooiberg. Vaktherapie kan in veel gevallen deze speld zijn, omdat bij deze vorm van therapie de nadruk ligt op het ervaren en creëren, meer dan het “praten over” !